

ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІ ПРОГРАМИ: ВИКЛИКИ І РИЗИКИ

У Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди розвитку освітніх програм для здобувачів різного рівня освіти приділяється першочергова увага. Одним з перспективних напрямів розвитку таких програм є інтеграція штучного інтелекту в освітній процес вищої школи. Викликами такої процедури є посилення комп'ютеризації та цифровізації в освіті, що обумовлені виробничими і технічними потребами суспільства. Логічне переростання інформаційно-комунікаційних технологій в цифрові технології не було стихійним, це результат людського інтелекту, його виявлення в нових умовах суспільства. Штучний інтелект не є виключенням, бо це наслідки розвитку людського потенціалу та його інтеграція з технологічними процесами. Безумовно, ризики є, бо ніхто не може передбачити майбутнє ШІ та його застосування людиною.

Питання застосування штучного інтелекту в освітньому процесі обговорюються гарантами, робочими групами, групами забезпечення освітніх програм. Особливо коли йдеться про якість навчання та виховання молоді. Наведемо приклад. Створена Рада гарантів освітніх програм працює згідно Положення про гаранта освітньої програми від 14.02.2022 № 04-05/0622 (Р. 5. Рада гарантів освітніх програм) [1]. Метою створення Ради гарантів освітніх програм є посилення якості розроблення, оновлення, реалізації освітніх програм різних рівнів вищої освіти. Результати позитивні – успішні акредитації багатьох освітніх програм. А це означає, що є набір здобувачів різного рівня освіти, є навантаження викладачам, загалом, підтримується і створюється імідж університету за всіма показниками Порадника (НАЗЯВО).

З урахуванням вимог НАЗЯВО до акредитаційних процесів оновлено зміст та оприлюднено на сайті університету Положення про освітню програму від 10 вересня 2024 року [2]. На вимоги експертів НАЗЯВО склали алгоритм написання самозвіту, яким користуються гаранті і проєктні групи ОП університету.

На методичних семінарах постійно обговорюються положення, накази рекомендації МОН України, НАЗЯВО. Жодна процедура, запропонована нормативно-правовою базою, не залишилася без уваги гарантів освітніх програм. Позитивним є те, що в самозвітах гаранти з їхніми командами показують способи і шляхи втілення цих процедур в освітньому процесі. Обговорення проходять в дискусійній формі, наші гаранти ініціативні, критичні, відповідальні за акредитаційні справи, вибирають право на кращі освітні програми [3].

Процедура проведення постакредитаційного моніторингу освітніх програм не викликала неочікуваної ситуації, бо освітні програми постійно оновлюються, вносяться позитивні практики, ведеться співпраця з стейкхолдерами, ефективно працює Відділ менеджменту і моніторингу діяльності університету.

Експерти НАЗЯВО цікавляться вдосконаленням змісту практичної підготовки здобувачів вищої освіти. До уваги гарантів пропонуються кращі приклади організації практичної підготовки здобувачів вищої освіти як на заняттях, так і в процесі студентської практики різних видів. Гаранти ознайомлені з результатами пілотного експерименту з впровадження дуальної освіти в Україні.

На консультаціях з гарантами уточнюються компетентності та програмні результати ОП; обговорюються шляхи заохочення здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти до презентації результатів написання кваліфікаційної роботи на конференціях різного рівня, семінарах, практикумах, круглих столах та ін. робочі питання. Ознайомлено з новою формою самооцінювання ОП.

Посилення роботи вбачаємо в: співпраці з роботодавцями; підвищенні ефективності профорієнтаційної роботи на ОП; дотриманні відповідності наукового напряму керівника кваліфікаційних робіт темам здобувачів; презентації результатів роботи на ОП у закладах загальної середньої освіти; створенні механізму зворотнього зв'язку з учителями про ефективність ОП.

Перспективною є ідея про створення Ради стейкхолдерів як дорадчо-консультаційного органу з питань забезпечення якості освіти, завдяки якій посилиться співпраця і відкритість освітніх програм різних рівнів. У розробку проєкта Положення про раду стейкхолдерів покладена ідея тріади: освіта, наука, підприємництво. Пошуки і виявлення ефективних шляхів взаємовигідної співпраці між університетом, науковими установами і підприємництвом у сфері освіти (розробка освітніх проєктів у співпраці з практиками, знаходження донорів фандрайзингу й залучення фінансово

спроможних громадян, грантів, дотацій, внесок у створення бренду та укріплення іміджу університету, створення авторських шкіл, позашкільних закладів з різними напрямками, тощо).

Беззаперечно, що лише обговорення питань застосування штучного інтелекту в освітньому процесі вищої школи не може задовольнити його учасників. Спрацьовує ефект допитливості – є нові цифрові інструменти, їх потрібно випробовувати. Щоб не було це стихійним явищем у закладах вищої освіти, пропонуємо запроваджувати на освітніх програмах навчальну дисципліну «Штучний інтелект в освіті» з метою навчання здобувачів різного рівня вищої освіти користуватися новітніми платформами та цифровими застосунками. Отже, інтеграція штучного інтелекту в освітній процес вищої школи є актуальною, з одного боку, проблемою, а з іншого – суперечливою та дискусійною. Урівноваження викликів та ризиків, їх проектування та знаходження шляхів подолання зовнішніх і внутрішніх бар'єрів, на наш погляд, будуть підвищувати якість реалізації освітніх програм.

Література:

1. Положення про гаранта освітньої програми ХНПУ імені Г. С. Сковороди від 14.02.2022 № 04-05/0622 http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Pol/Pro_garanta_osvitn_programu.pdf
2. Положення про освітню програму ХНПУ імені Г. С. Сковороди від 10 вересня 2024 року № 191-од http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Pol/Pol_osvitniu_prohramu.pdf
3. Рибалко Л.С. Робота Ради гарантів ОП ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Проектування та реалізація освітніх програм за спеціальністю 014 «Середня освіта»: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 31 жовтня – 11 грудня 2022 року. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 180 с. С. 139–142.